

De gevolgen van de WBTR voor uw vereniging of stichting

Inleiding

Op 1 juli 2021 treedt de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR), na een lang politiek en ambtelijk voortraject, in werking. De nieuwe wet heeft tot doel de kwaliteit van bestuur en toezicht bij rechtspersonen, waaronder verenigingen en stichtingen, te verbeteren. Ook uniformeert de nieuwe wet regelgeving die voorheen alleen van kracht was voor NV's en BV's. Aanleiding van de wet is een reeks van incidenten op het gebied van governance in de semipublieke sector. Met de WBTR wordt de taakstelling van bestuurders (en commissarissen) en het daarmee verband houdende aansprakelijkheidsregime in de wet vastgelegd en aangescherpt. Zo wordt het bij een eventueel faillissement eenvoudiger voor de curator om bestuurders en commissarissen aansprakelijk te stellen.

Niet alle aspecten van de wet hebben direct of op korte termijn gevolgen voor uw vereniging (of stichting). De belangrijkste actie- en aandachtspunten hebben we hieronder voor u op een rij gezet.

Dit zijn de concrete gevolgen voor uw vereniging (of stichting)

1. Regeling voor belet en ontstentenis

In de statuten moet een regeling komen voor belet- en ontstentenis van bestuursleden, voor zover nog niet opgenomen.

Belet is verhindering van een bestuurder door bijvoorbeeld langdurige ziekte of langdurige onbereikbaarheid. In dat geval mogen andere bestuurders de desbetreffende bestuurder vertegenwoordigen.

Ontstentenis: een bestuurder is niet langer in functie. Het bestuur is bijvoorbeeld opgestapt. In de statuten moet geregeld worden wie het bestuur tijdelijk zal overnemen. Een mogelijkheid is om eenmaal per jaar in de ALV vervangers van bestuurders aan te wijzen.

2. Beperking meervoudig stemrecht

Dit betekent dat één bestuurder niet meer stemmen kan uitbrengen dan de overige bestuurders samen. Zo is het bijvoorbeeld niet meer mogelijk dat de voorzitter een doorslaggevende stem heeft als sprake is van twee stemmen en verdere staking van stemmen. Zo nodig moeten de statuten hierop aangepast worden.

3. Wettelijke grondslag voor aansprakelijkheid van bestuurders op grond van onbehoorlijk bestuur

Er komt een wettelijke grondslag voor aansprakelijkheid van bestuurders op grond van onbehoorlijk bestuur (externe aansprakelijkheid tegenover derden) zoals deze nu voor de B.V. en N.V. al geldt. Het gaat dan met name om aansprakelijkheid in geval van faillissement als gevolg van onbehoorlijk bestuur bij het niet tijdig deponeren van de jaarrekening of het niet voldoen aan de administratieplicht.

In dit geval is er een bewijsvermoeden van bestuursaansprakelijkheid: er wordt vermoed dat het niet tijdig deponeren van de jaarrekening en/of het niet voldoen aan de administratieplicht de oorzaak van het faillissement zijn. Dit bewijsvermoeden geldt voor bestuurders van verenigingen en stichtingen die vennootschapsbelastingplichtig zijn of die een jaarrekeningenplicht hebben. Het gaat hier om hoofdelijke aansprakelijkheid.

Is voor uw bestuur een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten? We hebben nog geen signalen ontvangen dat, op basis van deze wet, hier aanpassingen in komen, maar we houden het voor u in de gaten.

4. Tegenstrijdig belang stichtingsbestuur versus verenigingsbestuur

Momenteel is er geen regeling omtrent tegenstrijdig belang van bestuurders binnen stichtingen. Bij verenigingen geldt momenteel dat bij een tegenstrijdig belang bij één bestuurder het gehele bestuur vertegenwoordigingsonbevoegd is. De ALV dient dan iemand aan te wijzen die de vereniging verder vertegenwoordigt. Met de WBTR komt er een uniforme wettelijke grondslag voor de positie van een bestuurder/ commissaris met een tegenstrijdig belang binnen alle rechtspersonen. De WBTR regelt dat een bestuurder/commissaris met een tegenstrijdig belang niet mag deelnemen aan de beraadslaging of besluitvorming omtrent het desbetreffende onderwerp. Heeft het gehele bestuur een tegenstrijdig belang dan wordt het besluit genomen door de Raad van Commissarissen of, in geval van een vereniging, door de ALV.

5. Ontslag bestuurder stichting (Punt 5 is alleen relevant voor stichtingen)

Momenteel kan een bestuurder van een stichting in geval van wanbeleid ontslagen worden door de rechtbank. Met de invoering van de WBTR worden de gronden voor ontslag van een bestuurder/ commissaris van een stichting gemoderniseerd en verruimd. Het civielrechtelijke bestuursverbod geldt straks zowel voor bestuurders als commissarissen van een stichting. Dit betekent dat de bestuurder/ commissaris vijf jaar na het ontslag niet benoemd kan worden tot bestuurder/commissaris.

Overgangsregeling

Als er in de statuten bepalingen zijn opgenomen die in strijd zijn met de WBTR dan zijn deze nog uiterlijk vijf jaar na inwerkingtreding van de wet geldig of tot het moment van de eerstvolgende statutenwijziging.

Te nemen stappen

Check statuten op (in ieder geval) de punten 1 en 2 zoals hiervoor genoemd. MOS kan u daarbij helpen. Dankzij de overgangsregeling hoeft de eventueel noodzakelijke aanpassing niet overhaast te gebeuren; de statutenwijziging kan worden meegenomen met andere gewenste of noodzakelijke wijzigingen (zoals bijvoorbeeld digitale besluitvorming om een online ALV ook in de toekomst mogelijk te maken).

Tot slot is het uiteraard raadzaam om als bestuur op de hoogte te zijn van de inhoud van de nieuwe wet ([publicatie Staatscourant 20 december 2020](#)).